

Kijkwijzer klassenraad 3uur extra Nederlands SO

De klassenraad van het basisonderwijs kan bij leerlingen die overstappen naar het secundair onderwijs drie uur extra Nederlands per week opleggen als ze nog onvoldoende taalcompetent zijn. Deze drie uren extra Nederlands kan de klassenraad zowel opleggen aan leerlingen die het getuigschrift basisonderwijs wel behalen, als aan leerlingen die het getuigschrift basisonderwijs niet behalen. Deze drie uur extra Nederlands komen boven op de reguliere lessentabel en vormen een gerichte versterking van de inspanningen die het secundair onderwijs vandaag al levert op het vlak van taalondersteuning. Ze zijn bedoeld om leerlingen die nog onvoldoende kennis van het Nederlands hebben bijkomend te ondersteunen zodat ze **hun kansen op studiesucces in het secundair onderwijs vergroten**.

Eerst stelt de klassenraad basisonderwijs vast of de eindtermen/ minimumdoelen Nederlands in voldoende mate zijn behaald. Dit gebeurt op basis van een brede kijk op de leerling. Daarbij houdt de klassenraad rekening met observaties over verschillende domeinen van taalcompetentie, informatie uit leerlingvolgsystemen en evaluaties, eerdere ondersteuning en het effect daarvan, evenals het functioneren van de leerling in meerdere leercontexten. Ook voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, een GC-verslag of een IAC-verslag moet de klassenraad basisonderwijs beslissen of die 3 uur extra Nederlands zullen volgen in het gewoon secundair onderwijs. De klassenraad maakt daarbij een zorgvuldige afweging of deze leerlingen, rekening houdend met hun toekomstperspectief en onderwijsbehoeften, baat en nood hebben aan deze bijkomende uren.

Bij twijfel kan de klassenraad als ondersteuning onderstaande **kijkwijzer** inzetten. Deze kijkwijzer focust op vijf inhoudelijke domeinen:

- mondeling taalgebruik en woordenschat
- luisterbegrip
- vlot en vloeiend lezen
- tekst- en leesbegrip
- schrijven

Elk domein bevat een aantal specifieke criteria om de taalcompetentie van de leerling in te schatten. Per criterium duidt de klassenraad aan hoe frequent een leerling een bepaalde taalhandeling stelt. Daarbij wordt telkens gekozen uit vier antwoordmogelijkheden: *altijd, regelmatig, weinig of nooit*.

Wanneer globaal gezien de meerderheid van de criteria als 'weinig' of 'nooit' wordt ingeschaald en de moeilijkheden blijven bestaan ondanks gerichte instructie, kan dit erop wijzen dat bijkomende ondersteuning nodig is om de vereiste taalcompetentie te bereiken. Deze kijkwijzer is

geen statistisch model dat automatisch bepaalt of drie uur extra Nederlands noodzakelijk is. Hij biedt handvatten voor de klassenraad en is bedoeld als hulpmiddel om de beslissing rond de drie extra taallessen Nederlands te onderbouwen.

Als de klassenraad basisonderwijs beslist tot het volgen van extra taallessen, wordt dit samen met de beslissing over het getuigschrift aan de ouders meegedeeld. Via de BASO-fiche kan de klassenraad bovendien handelingsgericht advies formuleren, zodat de secundaire school de leerling gericht kan begeleiden en opvolgen binnen de extra taallessen Nederlands. De onderstaande criteria kunnen daarbij richtinggevend zijn.

Als de klassenraad inschat dat een leerling extra ondersteuning voor enkele domeinen kan gebruiken, maar niet kiest voor extra taallessen, dan kan het handelingsgericht advies ook via de BASO-fiche meegedeeld worden.

Mondeling taalgebruik en woordenschat

Criteria	Altijd	Regelmatig	Weinig	Nooit
De leerling begrijpt de woordenschat om actief te kunnen deelnemen aan het klasgebeuren.				
De leerling maakt gebruik van woordleerstrategieën om op zoek te gaan naar nieuwe woordbetekenissen en -relaties.				
De leerling begrijpt mondelinge instructies en vragen.				
De leerling kan woorden in een correcte volgorde plaatsen om een zin te bouwen.				
De leerling kan op een vraag een helder en gestructureerd antwoord formuleren.				
De leerling stelt vragen als hij/ zij iets niet begrijpt.				
De leerling kan ideeën, gedachten en verworven inzichten formuleren.				
De leerling neemt deel aan talige interactie.				

Luisterbegrip

Criteria	Altijd	Regelmatig	Weinig	Nooit
De leerling kan expliciete informatie selecteren in functie van het luisterdoel.				
De leerling kan impliciete informatie afleiden in functie van het luisterdoel.				
De leerling kan eenvoudige conclusies trekken over de samenhang van de mondelinge tekst door informatie uit verschillende delen van een mondelinge tekst te combineren.				
De leerling combineert de informatie uit de mondelinge tekst met de voorkennis en vakinhoudelijke kennis om tot luisterbegrip te komen.				

Vlot en vloeiend lezen

Criteria	Altijd	Regelmatig	Weinig	Nooit
De leerling kan onbekende woorden lezen m.b.v. inzicht in de morfologische opbouw en kennis van (leen)woorden. <Morfologische opbouw verwijst naar het inzicht dat woorden zijn samengesteld uit kleinere betekenisvolle eenheden (morfemen), zoals voor- en achtervoegsels en de stam.>				
De leerling kan rijke teksten vloeiend lezen in functie van het leesbegrip. <Vloeiend lezen is lezen met intonatie en expressie.>				

Tekst- en leesbegrip

Criteria	Altijd	Regelmatig	Weinig	Nooit
De leerling kan expliciete informatie selecteren in functie van het leesdoel.				
De leerling kan impliciete informatie afleiden in functie van het leesdoel.				
De leerling kan eenvoudige conclusies trekken over de samenhang van de tekst door informatie uit verschillende delen van een tekst te combineren.				
De leerling combineert de informatie uit de tekst met de voorkennis en vakinhoudelijke kennis om tot leesbegrip te komen.				

Schrijven

Criteria	Altijd	Regelmatig	Weinig	Nooit
De leerling kan de aangeleerde spellingmoeilijkheden correct spellen. <Spellen is uit het hoofd een woord correct opschrijven.>				
De leerling kan na feedback van de leraar de spellingfouten verbeteren.				
De leerling kan schrijven met aandacht voor zinsstructuur, het gebruik van hoofdletters en interpunctie (spatie, komma, punt, vraagteken, uitroepteken).				
De leerling kan de hoofdgedachte of het kernidee van een (mondelinge) tekst in één of twee zinnen noteren.				
De leerling kan op een vraag een helder en gestructureerd antwoord noteren.				